

Sidnummer	Kategori synpunkt (lista)	Stycke, figur, tabell etc.	Synpunkt	Avsändare
56	Övrigt	Drift- och underhållsinstruktion - Sökanden bör redan i ansökan redovisa anläggningens behov av underhåll, kontroll och service i en så kallad drift- och underhållsinstruktion (22 kap. 1 § 5 p MB respektive AR Små avlopp bilaga 3 om drift- och underhållsinstruktion). Den bör innehålla både egenkontroll som fastighetsägaren själv avser utföra och den eventuella kontroll som behöver utföras av sakkunnig	Det är rimligt att det SKA finnas redovisning av anläggningens behov av underhåll, egenkontroll etc. ("Ska" istället för "bör")	Mia Svedäng Naturskyddsföreningen
56	Övrigt	drift- och underhållsinstruktionen måste innehålla de uppgifter som är nödvändiga för att kunna säkerställa avloppsanläggningens funktion, vilket i sammanfattning kan innefatta...	Ett minimikrav bör vara att instruktionerna åtminstone SKA innehålla kontaktpuppgifter till den som planerat och byggt systemet, en journal, i vilken antecknas större åtgärder som vidtagits för att säkerställa och dokumentera anläggningens funktion och en tydlig slamsugningsinstruktion ("Ska" istället för "bör")	
58	Övrigt	Bräddning - Om anläggningen har ett utlopp bör det redovisas om och under vilka förhållanden bräddning kan ske och var bräddpunkten ligger	För avloppsreningsverk finns strängare föreskrifter vad gäller bräddning sedan 2017. Bräddning ska rapporteras i en miljörapport till tillsynsmyndigheten. Det är rimligt att ställa någon typ av krav även på små avlopp vad gäller bräddning - dvs: Om anläggningen har ett utlopp SKA det redovisas om och under vilka förhållanden bräddning kan ske och var bräddpunkten ligger.	
76	Övrigt	Att en anläggning t.ex. ska placeras inom ett skyddat område innebär inte automatiskt att hög skyddsnivå ska gälla. Det avgörande är istället vilket skyddsbehov som finns inom det skyddade området	Hög skyddsnivå bör gälla i skyddade områden eftersom det är viktigt att tillämpa försiktighetsprincipen.	
80	Övrigt	Tabell 2 Kriterier för hög skyddsnivå avseende såväl hälsoskydd som miljöskydd enligt AR små avlopp. Recipient eller omgivning är känslig av andra skäl. Kan t.ex. vara:....	Förutom dessa miljötyper borde särskild hänsyn tas i naturligt näringsfattiga biotoper – t ex i fjällbäckar, oligotrofa sjöar etc. I dessa miljöer är arterna anpassade till näringsfattiga förhållanden och även måttligt förhöjda näringshalter skadar ekosystemen	
82	Övrigt	Omständigheterna i det enskilda fallet kan motivera att lägre krav än normal skyddsnivå ställs på vissa platser. Omständigheterna behöver i dessa fall tydligt beskrivas i beslutet och skulle t.ex. kunna vara att recipienten inte är negativt påverkad av övergödning och att den sammantagna belastningen på recipienten är liten.	Att en recipient inte är negativt påverkad av övergödning bör inte vara skäl för att ställa lägre krav. Oligotrofa miljöer med klart, näringsfattigt vatten är en speciell typ av ekosystem med arter som är anpassade till den låga näringshalten – dessa miljöer är extra känsliga för övergödning	
82	Övrigt	I glest bebyggt område kan de enda rimliga skyddsåtgärderna vara relaterade till smittskyddet, t.ex. i fall där recipienten inte alls är övergödd eller till och med mår bra av växtnäringstillskott dvs. recipienter som inte är naturligt näringsfattiga som t.ex. vattenkraftsdammar.	Det är viktigt att alltid ta hänsyn till den övergödande effekt som belastningen från små avlopp medför. I glest befolkade områden kan tillförseln av näringsämnen från avloppsanläggningar bli så liten att det inte påverkar ekosystemet negativt på något sätt - men att förorda att man ska sänka kraven på rening för recipienten "mår bra av växtnäringstillskott" är inte lämpligt. Målsättningen bör vara att anläggningen ska påverka miljön så lite som möjligt.	
82	Övrigt	Krav på reduktion av kväve kan t.ex. bedömas som oskäligt om nitralthalterna i grundvattnet är låga och om kvävekrav inte ställs på ett kommunalt reningsverk med utsläpp till samma recipient	Att nitralthalterna i grundvattnet är låga bör inte vara ett skäl till att ställa lägre krav. Däremot är det rimligt att inte ställa högre krav på enskilda avlopp än på kommunala anläggningar	
83	Rapporten	De krav som behövs för att MKN ska kunna följas ska alltså alltid ställas i en provning (Stavfel)	Stavfel	
97	Rapporten	För markbaserade anläggningar för ett eller ett mindre antal hushåll kan en enklare egenkontroll vara fullt tillräckligt Inom vattenskyddsområden är det naturligtvis generellt viktigt att alla avloppsanläggningar uppnår tillräckligt god rening för att inte riskera förorening av dricksvattnet.	Den statliga utredningen Vågar till hållbara vattentjänster (SOU2018:34) föreslår att ett krav införs på avloppsdeklaration för små avloppsanläggningar. Om detta förslag blir verklighet kommer inte enklare egenkontroll att vara tillräcklig. I stycket om avloppsanläggningar i vattenskyddsområden förns ett resonemang om vikten av att vara försiktig vid anläggande av avloppsreningsanläggningar i ett vattenskyddsområde. Trots det hänvisas inte till försiktighetsprincipen. Vid osäkerhet om hur vattnet rör sig och hur väl det renas i anläggningen bör försiktighetsprincipen tillämpas - detta blir extra viktigt i ett vattenskyddsområde. Att man ska vara restriktiv med tillstånd och att försiktighetsprincipen ska tillämpas då det gäller anläggningar i vattenskyddsområden bör framgå i texten	
132-134	Rapporten	I ett område med dokumenterat höga natur- eller kulturmiljövärden eller i ett område som annars är känsligt kan även en förhållandevis liten åtgärd innebära väsentlig ändring av naturmiljön – exempel ges	Ytterligare en naturtyp som bör ingå i listan är naturligt oligotrofa vattenförekomster – de hyser speciell flora och fauna och även måttlig näringsförsörjning kan påverka ekosystemet negativt i denna naturtyp	
137	Rapporten		Utkastet till rapporten Vägledning för provning av små avloppsanläggningar ger en grundlig genomgång av alla de moment som ingår i tillståndsprocessen för små avlopp. Naturskyddsföreningen välkomnar denna vägledning som tydligt klargör ansvarsfördelningen mellan miljöförvaltningen, andra instanser och den som söker tillstånd. Rapporten är tydligt strukturerad, noggrann och lätt att orientera sig i. Ett bra inslag är de länkade domarna till MÖD:s webbplats och rättsfallssammanställningen i bilagan sist i dokumentet. Av rapporten framgår tydligt att det är fastighetsägaren/den som söker tillstånd som ska kunna visa att verksamheten kan bedrivas på ett miljömässigt godtagbart sätt i förhållande till hänsynsreglerna, och som ansvarar för att anläggningen fungerar som den ska. Idag finns ca180 000 enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller grundläggande krav för att skydda hälsa och miljö. Enskilda avlopp svarar för en oproportionerligt stor andel av de övergödande ämnena som tillförs sjöar och kustområden i Sverige – de bidrar med nästan lika mycket P som alla kommunala avloppsreningsverk bidrar med tillsammans. Den statliga utredningen Vågar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34) framhåller att för att åtgärdstakten vad gäller förbättring av dåligt fungerande små avlopp ska öka måste fastighetsägarens egentillsyn öka, incitament för att göra åtgärder stärkas och kommunens tillsynsarbete bli effektivare. För att uppnå detta föreslår utredaren att ett krav införs på avloppsdeklaration för små avloppsanläggningar. Om/när detta blir verklighet kommer fastighetsägarens eget ansvar för natur och miljö att bli ännu tydligare, något som kanske skulle nämnas i rapporten. Av rapporten framgår även tydligt att olika typer av påverkan alltid ska vägas samman vilket är bra. Försiktighetsprincipen nämns i några sammanhang (då man diskuterar skyddsnivåer och Natura 2000-områden) men skulle kunna framhållas tydligare i rapporten t ex då vägledningen gäller vattenskyddsområden eller andra extra känsliga områden.	